הוראת המשפט
לימוד | הוראה מעשית | יעוץ מקצועי

מה הדין: מה תוקף חוקי המדינה והמיסים בהלכה (דינא דמלכותא דינא) – האם מותר להעלים מס?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א

חובה הלכתית לשמור על חוקי המדינה ועל תשלום המיסים, ואין היתר להעלים מס או לעבור על חוקי המלכות, כיוון שיש לחשוש לכל השיטות המחייבות בדבר.

בעניין תוקפם ההלכתי של חוקי המלכות והמיסים *(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שס"ט סעיפים ו'–ח')* הובאו בשיעור ארבע שיטות מרכזיות בפוסקים:

1. **תוקף מוחלט:** דינא דמלכותא דינא בכל דבר שאינו נוגד דין תורה מפורש, חוץ ממסים מסוימים שתלמידי חכמים פטורים מהם *(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שס"ט סעיף ו')*.
2. **אינו דין:** לדעת רבנו תם ותוספות אין תוקף לדינא דמלכותא בארץ ישראל או במלכות שאינה נוהגת כמשפט המלכים הקצוב *(תוספות, סנהדרין כ"א ע"ב)*.
3. **ספק הלכתי:** תוקף חוקי המלכות נתון בספק שקול בראשונים, ולכן נקטינן "ספק דאורייתא לחומרה" שלא לגזול, אך אין בית הדין מוציא ממון מספק *(קצות החושן, סימן שס"ט ס"ק ג')*.
4. **תקנות בני העיר:** אף אם אין דינא דמלכותא דינא, חוקים המיועדים לתיקון בני העיר ושמירת הסדר (כגון חוקי תנועה, בנייה ומיסי עירייה) תקפים מכוח "תקנות בני העיר" *(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שס"ט סעיף י"א)*.

לפיכך, אין היתר להעלים מס או לעבור על חוקי המלכות, כיוון שיש לחוש לשיטות המחייבות מדאורייתא ומדרבנן ולתקנות בני העיר המבטיחות את סדר המדינה והציבור.

לעמוד השאלה באתר ↑

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-62-60-680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט